

Nr 45.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ordnande av tomtområdet vid folkskoleseminariet i Luleå; given Stockholms slott den 28 januari 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att till ordnande av det utvidgade tomtområdet vid folkskoleseminariet i Luleå anvisa på tilläggsstat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 40,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementetschefen, statsrådet Rydén anförde:

Ordnande av
tomtområdet
vid folkskole-
seminariet i
Luleå.

I proposition nr 2 om tilläggsstat till riksstaten för år 1919 har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att för ordnande av tomtområdet vid folkskoleseminariet i Luleå beräkna på nämnda tilläggsstat ett belopp av 40,000 kronor. I mitt anförande till det statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden den 9 januari 1919, som åtföljde nyssnämnda proposition, omförmålde jag, att ärendet remitterats till byggnadsstyrelsen för ytterligare utredning. Sedan byggnadsstyrelsen nu inkommit med utlåtande i ämnet, anhåller jag att få ånyo anmäla ifrågasvarande ärende.

I förberörda yttrande erinrade jag, att 1916 års riksdag på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, bland annat, dels antagit av stadsfullmäktige i Luleå gjort erbjudande om upplåtelse av ett område av

16,090,14 kvadratmeter för utvidgning av folkskoleseminariets i sagda stad tomtområde, dels till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten G. Hermansson upprättade ritningar av erforderliga nybyggnads- och omändringsarbeten för ifrågavarande seminariums utvidgning till dubbelseminarium beviljat ett anslag av 248,460 kronor och därav anvisat på extra stat för år 1917 ett belopp av 123,000 kronor, att 1917 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag på extra stat för år 1918 anvisat återstående beloppet, 125,460 kronor, ävensom att 1918 års riksdag, likaledes i enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, för berörda nybyggnads- och ändringsarbetens utförande beviljat ett tilläggsanslag av 373,540 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisat ett belopp av 300,000 kronor.

Jag anser mig nu böra erinra även därom, att Kungl. Maj:t föreslagit innevarande års riksdag att på extra stat för år 1920 anvisa återstoden, 73,540 kronor, av sistnämnda anslag samt att för samma ändamål bevilja ytterligare ett tilläggsanslag av 105,500 kronor och därav anvisa på tilläggsstat för år 1919 55,500 kronor och på extra stat för år 1920 50,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t den 30 juni 1916, i överensstämmelse med 1916 års riksdags förutnämnda beslut, antagit det av stadsfullmäktige i Luleå gjorda erbjudandet om upplåtelse av omförmälda tomtområde, har ifrågavarande område, på föranstaltande av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län enligt av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag, överlämnats åt statsverket.

Nu har folkskolöverstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1918 anhållit om beredande av medel för ordnande av det utvidgade tomtområdet vid ifrågavarande seminarium och vid sin skrivelse fogat dels ett av förutvarande rektorn vid seminariet Gunnar Norrby med eget yttrande den 13 mars 1916 till överstyrelsen överlämnat förslag rörande tomtområdets ordnande, vilket förslag utarbetats av stadsingenjören i Luleå E. Kinnman och läraren i trädgårdsskötsel vid seminariet, filosofie doktorn A. Ulander, dels ock ett av seminariets nuvarande rektor G. L:son Högsby med skrivelse den 27 maj 1918 till folkskolöverstyrelsen överlämnat, av Kinnman och Ulander utarbetat nytt förslag till tomtområdets ordnande, åtföljt av kartor ock kostnadsberäkning.

Ur det förstnämnda förslaget må här anföras följande:

Under förutsättning att den nya seminariebyggnaden (36×17 meter) förlägges intill gatugränsen mot den norr om den utvidgade seminarietomten föreslagna gatan, föreslås en 4,5 meters gång runt byggnaden (eventuellt med en cirka 2 meter bred planterad kant närmast densamma). Utanför gången skulle mot öster och söder vidtaga en slänt om

1,5 meters höjd och 3,5 meters bredd. I södra slänten mitt för ingången insättes en granittrappa om 2,5 meters längd med 10 trappsteg. Mot väster och öster skulle släntev så småningom förlängas och övergå i markytan.

Den nuvarande norra slänten avschaktas helt och hållet i nivå med lekplanen, varigenom denna skulle utsträckas mot norr till nuvarande tomtgränsen.

Det naturliga skogsbeståndet öster och väster om den nya seminariebyggnaden bör i så stor utsträckning som möjligt bevaras och dessutom utvidgas genom nyplantering, såsom framgår av bifogade kartsnitt. Särskild omsorg bör därvid nedläggas på skyddsplanteringen mot nordost på grund av hela områdets åt detta håll vindöppna läge.

Den öster om gymnastikbyggnaden och rektorsbostaden befintliga slänten bortschaktas och ett område av ungefär 60 meters längd och 30—40 meters bredd iordningställes till lekplan (gräsplan). Den återstående delen av det mot öster nytillkomna området, som till en del utgöres av tallskog, förses med gångar i anslutning till gångarna i seminarieträdgården. Skogsbeståndet kompletteras genom nyplantering av barr- och lövträd på lämpliga platser, men bibehålles i övrigt så vitt möjligt är i sitt naturliga skick.

I det av Luleå stadsfullmäktige den 11 mars gjorda erbjudandet av markområde för seminariets utvidgning ingår även en 6 meter bred och 295 meter lång remsa utefter tomtens västra sida mot Tallgatan. Detta område bör lämpligen planeras och ordnas i anslutning till närmast innanför liggande del av tomten. I samband därmed utflyttas staketet till den nya tomtlinjen. Området förses till större delen av sin längd med matjord och planteras med en lövträdsrad.

Utförandet av de i detta förslag angivna arbetena skulle enligt av Kinnman och Ulander gjorda beräkningar betingat en kostnad av 14.600 kronor.

Det senast upprättade förslaget är av följande lydelse:

På uppdrag få vi härmed överlämna nytt förslag till planering och ordnande av nytillkommen del av seminarietomten i Luleå, under förutsättning av den nya byggnadens förläggning norr om och intill nuvarande tomtgräns och med höjdläge för fasaden mot söder i stora lekplanens nivå.

Tillfölje denna placering av byggnaden bortfaller visserligen en av oss i vårt föregående förslag upptagen yttre granittrappa och en slänt söder om byggnaden men ökas däremot schaktningsmassan. En noggrann under sommaren vidtagen besiktning av nuvarande terrängen har givit vid handen, att större arbeten för planeringen, än vad vi i vårt förra förslag tänkt oss, måste nedläggas, varjämte arbetspriserna väsentligt stegrats.

Så bör till följd därav, att marken från nuvarande norra tomtgränsen lutar något mot norr, området norr om huvudbyggnaden bortschaktas, så att därvarande slänt försvinner, så mycket mer som det å detta område å förra förslaget betecknade naturliga skogsbeståndet vid närmare besiktning sommartid visat sig knappast göra skäl för denna benämning, då över området leder en cirka 6 meter bred, hårt tilltrampad väg och markbetäckningen i övrigt i skogen vid sidorna av denna nästan uteslutande består av klappersten. Ur estetisk synpunkt vinnes härigenom, att den vackra huvudbyggnaden, som nu verkar nedgrävd, kommer helt till sin rätt.

Ovan omskrivna dåliga skogsbestånd fortsätter ock öster om den nya byggnaden,

varför för dessa områden måst beräknas större matjordsmassa än i vårt föregående förslag.

I övrigt torde detsamma med fördel kunna följas.

Kostnadsförslag.

a) för utvidgning åt norr och öster:

Schaktning, c:a 2,725 kbm. à 4: 50	kronor 12,262: 50
Brytning av gångar, c:a 500 meter à 2:—	» 1,000:—
Grusning av omkring 1,000 kvm. à 1:—	» 1,000:—
Diverse stenbrytning och uppröjning av skogs- områdena	» 600:—
Flyttning av plank (borttagning mot öster och utdragning till vattnet mot norr)	» 600:—
Matjord, c:a 800 kbm. à 10:—	» 8,000:—
Utbredning av dito, 800 kbm. à 0: 50	» 400:—
Omflyttning av dito, c:a 100 kbm à 2:—	» 200:—
Kalk och gödsel	» 600:—
Prydnadsträd och buskar	» 400:—
Omflyttning av omkring 150 trädplantor à 0: 50	» 75:—
Gräsfrö	» 125:—
Oförutsedda utgifter	» 2,237: 50

Summa kronor 27,500:—

b) för remsan mot väster:

Schaktning, c:a 150 kbm. à 4: 50	kronor 675:—
Matjord (inklusive matjord i trädgroparna) c:a 375 kbm. à 10:—	» 3,750:—
Utbredning av dito, 350 kbm. à 0: 50	» 175:—
Kalk och gödsel	» 400:—
Träd med plantering, 60 st. à 2:—	» 120:—
Gropar för dito, 60 st. à 2:—	» 120:—
Gräsfrö	» 100:—
Flyttning av plank	» 600:—
Oförutsedda utgifter	» 560:—

Summa kronor 6,500:—

eller tillsammans:

a) för utvidningen åt norr och öster	kronor 27,500:—
b) för remsan mot väster	» 6,500:—

Summa kronor 34,000:—

Angående detta förslag yttrar rektor Högsby i sin förutnämnda skrivelse den 27 maj 1918 bland annat:

Förändringarna i detta sista förslag hava huvudsakligen betingats därav, att nybyggnaden enligt byggnadsstyrelsens förslag förlagts omkring 6 m. innanför tomtgränsen åt norr, ej såsom i det förra förslaget med norrfasaden i själva tomtgränsen. Härigenom blir det nödvändigt att företaga mycket omfattande schaktningsarbeten på

området i vinkeln mellan huvudbyggnadens norra gavel och nybyggnadens västra. Denna ökning av schaktningsarbetet jämte den särskilt här i Norrland oerhörda prisstegringen har vållat ökningen i beräknad kostnad från 14,600 kronor till 34,000 kronor. Övriga avvikelser från det förra förslaget äro ytterst små och inverka ej i högre grad på kostnadsberäkningen. Så vitt jag kan döma, bör, om förslaget följes, seminarie-tomten bliva ordnad på ett fullt tillfredsställande sätt.

Folkskolöverstyrelsen yttrar sig i sin förberörda skrivelse den 31 augusti 1918 först om ändringarna av den först utarbetade planen för tomtområdets ordnande och om anledningen till dessa ändringar. Nämda ändringar, säger överstyrelsen, medföra givetvis en ökning av kostnaderna men de torde med den placering av den nya byggnaden, som befunnits lämpligast, icke kunna fränkommas, därest området skall erhålla en ändamålsenlig och värdig anordning.

Beträffande det nu föreliggande förslaget uttalar överstyrelsen såsom sin mening, att det, så vitt överstyrelsen kan bedöma, innebär en tillfredsställande lösning av frågan om det nya områdets ordnande och synes därför böra komma till utförande.

I fråga om kostnaderna samt om tiden, då medel för arbetenas utförande böra vara tillgängliga, anför överstyrelsen:

I det år 1916 utarbetade förslaget uppskattades kostnaderna till 14,600 kronor, men de hava, dels på grund av de förutnämnda ändringarna i fråga om planen för arbetet, dels och framför allt till följd av de under de senaste åren inträffade oerhörda stegringarna i arbetskostnader, i det senaste förslaget måst beräknas till betydligt mer än dubbla beloppet, nämligen till 34,000 kronor.

Överstyrelsen vill erinra, att för planering och trädgårdsanläggning å seminariets hittillsvarande område kräfts en kostnad av sammanlagt 16,700 kronor. Antager man, att den nu beräknade kostnadssumman på grund av penningvärdets fall i jämförelse med prisläget före kristiden representerar blott hälften av det nominella beloppet, skulle kostnaderna för det nytillkomna områdets iordningställande i själva verket bliva ungefär desamma som för ordnande av det gamla området, något som i betraktande av de betydliga schaktnings- och utfyllnadsarbeten, som nu måste företagas, knappast kan anses oskäligt.

Överstyrelsen saknar givetvis förutsättning att ingå i närmare prövning av huruvida de beräknade kostnaderna motsvara det nuvarande prisläget. Men då överstyrelsen anser nödigt, att de planerade arbetena komma till utförande, och då, såsom nämnts, det föreliggande förslaget ur de synpunkter, från vilka överstyrelsen kan bilda sig ett omdöme därom, synes vara tillfredsställande, anser sig överstyrelsen böra förorda, att de för förslagets utförande erforderliga medlen äskas av riksdagen. Enär arbetena med områdets ordnande sannolikt behöva påbörjas redan under år 1919, torde vara lämpligast, att det behöfliga anslaget beviljas på tilläggsstat för nämnda år.

På grund av remiss har byggnadsstyrelsen den 2 januari 1919 avgivit utlåtande i ämnet och därvid anfört följande:

Efter granskning av föreliggande i april 1918 uppgjorda, å 34,000 kronor slutande kostnadsförslag, som icke åtföljes av någon situationsplan enligt den godkända byggnadsplanen för seminariets tillbyggnad, har byggnadsstyrelsen, vid jämförelse med den godkända situationsplanen, funnit kubikmassorna riktigt beräknade, men à-prisen för låga med hänsyn till nu rådande förhållanden, varför styrelsen anser de i kostnadsförslaget upptagna arbetena böra beräknas draga en kostnad av 40,000 kronor.

Vid byggnadsstyrelsens utlåtande var fogat den i sagda utlåtande omnämnda godkända situationsplanen.

Under förutsättning av bifall till Kungl. Maj:ts i det föregående omnämnda förslag angående ytterligare anslag till nybyggnads- och ändringsarbeten vid folkskoleseminariet i Luleå finnes utsikt till att sagda arbeten skola bliva slutförda så tidigt under år 1920, att de nya lokalerna kunna tagas i bruk vid början av höstterminen nämnda år. Det är då önskvärt, att arbetet med det nya tomtområdets ordnande kan taga sin början under år 1919. Jag anser därför, att medel för sistnämnda ändamål böra äskas på tilläggsstat för sagda år.

Departementschefen.

Beträffande de arbeten, som föreslagits till utförande, har jag intet att erinra. Kinnman och Ulander hava beräknat kostnaderna för dessa arbeten till 34,000 kronor. Sagda beräkningar äro verkställda i april 1918. Byggnadsstyrelsen har förklarat ifrågavarande beräkningar vara för låga med hänsyn till nu rådande förhållanden och ansett, att arbetena skulle komma att draga en kostnad av 40,000 kronor. Med anledning av byggnadsstyrelsens berörda uttalande torde ett anslag av 40,000 kronor böra äskas för ändamålet. Anslaget bör erhålla karaktären av reservationsanslag.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen

att till ordnande av det utvidgade tomtområdet vid folkskoleseminariet i Luleå anvisa på tilläggsstat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 40,000 kronor.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Florén.